

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Götheborgske

Spionen.

Lördagen, den 21 April, 1770.

Min Herre!

Vi wisar uti förliden weckas Spion något förtrytande öfwer det, at wi här i Götheborg låta tankan om den dyra tiden och penningebristen blifwa hos oss owanligen alswarsam, när det kommer an på det lilla kärleks-werket, at bidraga til härwarande Herrar Collegernes Collect. Sant är wäl det, at Hans Kongl. Majestät befalt denna Collect upbåras; men oss icke förefriswet oss, om wi wille lägga platsedlar eller gamla fyrkar i bäckenet. Det beror på vår goda wilja; och jag kan upriktigt försäkra min Herre, at den minsta skärf til det där werket gifwes med olust, af mig och hwem som fått Götheborgske principer, så framt man icke af pur människokärlek har mera affeende på männen, än den själa de ensaldigt och olyckeligen walt sig.

De där Männer må läsa i sin Skola wäl eller illa; wi hafwe i sednare uplysta tider nog samt insedt, at de hos oss kunna umbåras. Hwad

göre wi med någon Schola i Götheborg? Så våra barn, låra låsa rent i bok, någon Christendoms kundskap, Skrifwa, och på Bokhållare wis räkna; så fordras för öfrigt ej mer än pengar, til at blifwa hos oss en, om icke alltid tänkande, nyttig och ärlig, dock likwäl hedrad Medborgare. All den lärdom våra wackra barn behöfwa kan för ganska civilt pris (mycket är wäl et blott förstånds upodling och icke wård) århållas af små Scholä-gumnor, Gymnasister, och gamla af sig komna Studenter. De Förnämure eller Rikare af oss nödgas i alla fall hålla sig hemma i huset-private Informatorer, ehuru desse karlarne willa sälja sin tjenst tåmmoligen dyrt, och pretendera, (har man hört på maken djärighet?) en tredjedel, ja ända til hälften af en Contoirs Bokhållares wanliga lön. Ho kan då icke annat än småle, då denne Academisten sedan blir Adjunct på landet med 6te eller 12te delen af våra hederliga Bokhållare-löner.

Tro mig, m. H., at wi äro nu mera icke så flenögde, at wi ju se, huru litet studier båta våra barn. Hwad skulle desse söte Piltarne winna därmed? Pina hufwudet, kasta ut pengar, och slita ondt wid Academier, på det de sedan må hafwa den åran at imellan det 30de och 40de året om det wil wäl, annars först mot 50de komma til et Ambete, där de med godt samwete icke hafwa större lön, än en god Bokhållare kan få på våra Contoir redan på sit 20de år.

Jag skulle tro, om Herrar lärde detta, icke på

på Latin, utan på ren Swenska och Görheborgska, betänkte; så skulle de, i stället för upmuntran, tjena sine Medborgare med afrådbande från studier; helst jag är wis på, at de gode Herrarne, Skönt de och för sina studier skulle kommet några steg uppå den lappris rangordningen, och gå med 3 a 4 Kongl. Fullmagter i fickan, så ofta den förtreten, at, efter liten spatsier gång på våra gator, hemma af sina gamla wördiga råcklar borsta den dam och smuts, med hwilken desse arme fotgångare blifwit öfwerstränkte af våre präktige Stats = wagnar, utur hwilka wi med mindre huswudbryn kunna, wid förbi åkandet, helt olårdt moquera och åt de höglårdaste huswuden och de därwi boende utfattiga wetenskaperna.

Men, at komma til saken: jag wet icke hwarföre J lärde gode Herror och Edert Consistorium skola enwisas med at uprätthålla den Cathedral = Scholan; då J likwål måtte hafwa länge kunnat se, at hon är och här i Staden mera til förargelse och tunga, än til nytta. Scholå = rummet skal, som jag hör, af Stads = Cassan underhållas; men så blir det och underhållet dårest. Man moquerar sig öfwer de lumpke Scholå = muserne, och låter dem wackert bo i et på flera sätt liknande Fänge = rum. Widare: då Scholå = lärare i andra Städer, och åswen i vår Tyfka Schola, så fritt wackra och tillräckeliga husrum för hela hushollen; så gifwes Swenska Scholans lärare en liten lumpen hushyra, för hwilken man icke skulle få hyrt rum åt en kuff. Swadi

all werlden går då åt de arme, och til en del som jag hör werkelligen lärde och förnuftige Män-
nerne, som söka sig in i et sådant hol, sådant
lumpet werk, där de för all sin ungdoms möda,
dyrt köpta wett, och Manna-möda hafwa ofta
flåtare infomster och utkomma, än wåre ringare
arbetare, Saltmätare, Järndragare, Klampare
och flere sådane, hvilka hyskor wåra Rutschar och
gatu-sopare få? Jo, i swaren meriter, dubbla
merit-år: ja ja, jag ser = = regala Pastorater.

J samning tycker jag ej allenast en Cathedral-
Schola, utan ock Gymnasium på köpet kunde
wara ur Göteborg förwist. Då skulle, om
mine k. landsmän wille som jag, hwilket jag
har all anledning at tro, wårt Gymnasti-
hus få en hel annan lustre. Schole-
rumet wet jag wäl icke om det så fuktigt
och ohälsosamt det är, kunde
til annat användas, än at hyras ut
för wagnar; som wäl och behöfwas,
sedan equipager årligen så ökas,
at jag ej wet hwart de rätt nu
skola härbergeras. Men öfra
Gymnasti-auditorium skulle kunna
bli en wacker Billard-sal, och
det öfra Bibliotheks-rummet öfwer
Scholen, passar*, förträffeligen
til et Assemblée-rum. Där
kunde wår hurtige ungdom, af
båda Könen, dageligen ewertueras
och poleras. Och, på det de,
under sina wittre öfningar i
öfra rummen, icke skulle
stackars barn! sakna förfriskning
och beqwämhet på skället; så
kunde nedra auditorium inwäntas
til kallare och caffè-sal och
Consistorii Archive-
rumet

* Sedan de ångsliga böckerna först blifwet borta Rutsfåde.

rummet til köf; där skulle då min san, wankas mu-
 stigare saker, än de där torra Consistorii-paperen.
 Ins då på Collect til det, för detta så kall-
 lade, Kongl. Gymnastii och Scholæ-
 men, nu mera Götheborgska Allmänna
 Assemblies och Billard- Staten; och jag
 försäkrar at Jehwad tid och cours då och woro,
 skulle Collect-böckenen blifwa 3 gånger fullare,
 än Herrar Trimurares plåga wara. Förbl.

Hurtig Götheborgare.

Götheborgske Wexel-Coursen.

Lörd. den 14 April. Onsd. den 18 April.

London	60½ - 60½	Dal. R:mt.
Hamburg	- 60 à 60½	Mt R:mt.

Rundgörelser.

Framkommer til Catechismi-Förhör: Måndag-
 gen Wallgatans Note. Tisdagen Kongsqabans
 Note. Onsdagen Kyrkogatans Note. Torsda-
 gen Drottningegatans Note.

Härigenom påminnes en och hwar som lånt
 några böcker utaf afledne Herr George Beilen-
 den, at samma ofördrögeligen til Sterbhuset åter-
 lämna. Utom completa verk saknas i boksam-
 lingen äfwen och nedanstående arbeten, nämligen:

Swenska Bibliotheket af Carl C. Gjörwell,
 första band. 4to Stockholm. Medical obser-
 vations & inquiries, by a Society of Physi-
 cians, 2 Vol. 8vo London 1758. The an-
 nual

nual Register, 4 första Vol. 8vo London.
 The Life of John Duke of Marlborough by
 Thom. Lediard, första Tom. 8vo London
 1736. Miscellaneous Tracts 1 & 2 Vol,
 by Michael Geddes. 8vo London 1706.
 Chirurgical Treatises 1 Vol, by Richard
 Wiseman. 8vo London 1734. Memoires
 & Anecdotes de France, 3 första Tom. 8vo
 Amst. 1765. The Dramatick Works of John
 Dryden, 1 Vol. 12. London 1725. The
 British Apollo, 1 Vol. 12. Lond. 1740.
 Dissertation de Medecine par Pierre Dessault,
 1 Tom 8. Paris 1735. Le Théâtre de la
 foire par Le Sage & d'Ornewall, 1 Tom. 12.
 Amst. 1723. Traité des Maladies les plus
 fréquentes & des Remèdes par Helvetius,
 1 Tom. 12. à la Haye 1731. The world
 turnd inside out, 1 Tom. 12. Lond. 1737.
 Don Quixote de la Mancha på Engelska, 2
 & 3 Tom. by Oxell 12. Lond. 1743. The
 Works of Thom. Brown, 3 första Vol. 12.
 Lond. 1720. The Works of Jonathan Swift,
 3 första Vol. 12. Edenburg & Glasgou 1756.
 Catos Letters på Engelska, 2 & 3 Vol. 12.
 Lond. 1737. Lettres Memoires et Negocia-
 tions du Comtes d'Estrades 1 & 3 Tom. 12
 Bruxelles. 1709. Del Decamerone di Gio-
 vanny Boccaccio 1 Vol. 12. Amst. 1727.
 The Works of Moliere på Engelska och Fran-
 siska, 2, 3, 5, 7 & 8 Tom. 12. Lond. 1748.
 Argenis Roman Heroique på Fransiska, 1
 Tom 8. Paris 1728. Kongl. Sw. Wetens-
 kaps

Ups Academiens Handlingar för år 1750. Her-
 manni Boerhaaves praelectiones Academicae
 på latin med Alb. Hallers noter 11 differente
 Tom. 8vo Amst. Histoire Ancienne par
 M. Rollin, 2 Tom. 12. Amst. 1733. Terra
 Australis Cognita or Voyages to the Terra
 Australis, 2 Vol, 8vo Edenburgh 1766.
 The Gardian, 2 Tom. 12. Lond. The
 Spectator, 7 första Vol. 12. Lond. 1717.
 Dissertation sur les maladies Vénérienes par
 Pierre Deseault, 2 Tom. 12. à Bordeaux
 1733. Joannis Fernellii Pathologia, 3 första
 Tomer 8. Amst 1664. Telemachus tran-
 slated into English by M. Oxell, 2 Tom.
 12. 1740. Traité des Maladies des Os,
 par Jean Louis Petit, första Tom. 12. à Pa-
 ris 1736. The Discovery or Memoirs of
 Miss Marianne Middleton by M. Woodfin
 första Tom. 12. Lond. 1764.

Bok-Auctionen uti Communiſters-huset, som
 waret utfatt til den 24 i denna Månad, kommer,
 för flere ordsaker skull, at taga sin början kl. 9
 föremiddagen den 23 April eller nästkommande
 Måndag. Utom de Theologiska och Historiska
 böckerna medfölja också några i Medicinen
 och örtefanningen, samt i Fortificationen,
 efter Skrifwen catalog. Små curiositeter,
 som tilhöra Bibliotheket, utbjudas ock wid sam-
 ma tilfälle åt hågade köpare. Auctionen sker
 både före- och estermiddagarne, den oswannämde
 och de därpå följande dagar.

Uppå Stadens Auctions-kamare kommer, den

24 innewarande April, at försäljas et parti stall-
ore-kött i hela tunnor, insaltat förliden Höst:
äfwen et licet parti surmjölks-ost. Warorna up-
wisas wid aucionen.

Samtelige ledamöterna af Sjuk- och Begräf-
nings-Cassan härstädes erindras, at andra orden-
teliga sammankomsten för innewarande år kommer
at hållas på wanligt ställe den Tjugutredje i den-
na månad och börjas kl. 2 efter middagen: då,
jämte quartals-penningar af Samhällets leda-
möter, äfwen af mederbörande erläggas för 5 Lf
5 Dal. S:mt: de öfrige Skuldigheter förmodas
och blifwa behörigen i akt tagne.

Som Tobaks-Fabriqueuren Herr Joseph Mi-
chel, årnar resa ifrån denna Staden; så anmodas
dem, som finna sig hafwa något af honom at
fordra, at besöka honom uti hans logie, hwilket
är hos Herr Keimers på Kongsgatan.

Hos Herr Friedrich Toutin i Majorna finnas
i dessa dagar ankomna friska allahanda Trågård-
frön för billigt pris.

Hos Fru Moberg äro twänne st. gåsp inkomna
som egaren, enär kännemärke uppiwes, kan igenå.

En Skrift under Titul: Bref til den gamle Ari-
starchus, från en des redelige Wån i Göteborg,
år från Statbergiska Boktryckeriet utkommen, kostar 2
öre S:mt. Likaledes: Fastlags-Ris för Assessorn och Kongl.
Bibliothecarien Herr Carl C. Björwell, för 2 öre S:mt.

Äfwenledes finnes på samma ställe, Råttegångs Hand-
lingar imellan Detailons-Auditeuren wid Artilleriet,
Herr Johan Gouvert In De Vetou, Kärande, emot Bok-
tryckaren Eric S atberg, Swarande, rörande Tankar öf-
wor den bekante Partis-Skrifwaren, Kongl. Bibliothe-
carien Herr Carl Christopher Björwells Numäma Tid-
ningar, för år 1770, som på vers utkommet från Stafs-
bergs Tryckerie, samma år, och kostar 8 öre S:mt.